

Projectteam brengt projecten in kaart die bijdragen aan energiebesparing en CO₂-emissiereductie

Routekaart Chemie ontvouwt zich

In het kader van de routekaart Chemie, die moet leiden naar een halvering van de CO₂-reductie en een forse energiebesparing in 2030, worden momenteel de projecten in kaart gebracht die nu en in de toekomst bijdragen aan de energiebesparing en de CO₂-emissiereductie, om uiteindelijk te berekenen of deze voldoende zijn om de ambities te halen. De betrokkenen zijn positief: 'Ik denk ik dat we een heel eind gaan komen.'

Tekst: Igor Znidarsic

In 2030 is de CO₂-uitstoot gehalveerd ten opzichte van 2005 en is een energiebesparing gerealiseerd van 402 petajoule. Dat de Nederlandse chemische industrie deze potentie heeft, is gebleken uit de voorstudie. Die gaf ook aan dat het maken van een omvangrijke routekaart zinvol is. Inmiddels heeft het ministerie van EL&I groen licht gegeven en is het projectteam, bestaande uit vertegenwoordigers van de VNCI, Agentschap NL en organisatieadviesbureau Berenschot, volop aan het werk om de routekaart op te stellen. Ook zelfstandig consultant Dirk Jan Meuzelaar, verbonden aan de Utilities Support Group (USG) op Chemelot, is erbij betrokken. 'Hij brengt het bedrijfsperspectief en een stuk realiteitsgehalte in, om ervoor te waken dat het een goed concreet beeld wordt,' vertelt projectleider Reinier Gerrits, speerpuntmanager Energie en Klimaat bij de VNCI. Er wordt uitgegaan van zes oplossingsrichtingen die de ambitie moeten waarmaken: het verbeteren van de energie-efficiency in eigen bedrijf; het vervangen van fossiele grondstoffen door hernieuwbare grondstoffen; het afvangen en opslaan van CO₂; het sluiten van de materiaalketen door recycling en hergebruik; het ontwikkelen en op de markt brengen van duurzame producten waarmee de eindgebruiker energie kan besparen (en dus CO₂-uitstoot kan vermijden); en het inzetten van meer duurzame energie bij de chemische productie.

Interviews

Het opstellen van de routekaart is al met al "een stevige klus", zegt projectleider Gerrits. Momenteel is het projectteam bezig met het in kaart brengen van de projecten die bijdragen aan de energiebesparing en de CO₂-emissiereductie, zowel de projecten die al lopen als die nog "in de pijplijn" zitten. Er worden zo'n zestig van dergelijke projecten geïnventariseerd, waarvan veertig publiekprivate programma's en twintig projecten van individuele bedrijven. Het gaat onder meer om DPI, BE Basic, Dutch Separation Technology Institute, Shell Moerdijk, Air Products, ESD SIC, Dow, Yara en Huntsman. Al deze projecten worden momenteel door middel van interviews in kaart gebracht. 'We bezoeken eerst een aantal bedrijven die ook verbonden zijn aan de werkgroep Energie & Klimaat van de VNCI, om te zien of we met onze vragenlijst de data ophalen die we willen hebben, en of de verzamelde informatie vergelijkbaar is,' vertelt Joost Krebbekx, senior managing consultant innovatieadvies bij Berenschot. 'Deze voorlopers zijn ook al bekend met de routekaart. Daarna bezoeken we, na een eventuele bijstelling van onze werkwijze, de rest van de projecten.'

Uitdaging

In deze fase loopt men tegen diverse vraagstukken aan. 'Het niveau van de informatie blijkt soms, afhankelijk van wie je spreekt, wat te algemeen,' zegt Gerrits. Krebbekx geeft aan dat, met name in grote bedrijven, de gesprekspartner vaak een specialist is die niet bekend is met de andere oplossingsrichtingen, bijvoorbeeld van de kant van de marketing of business development. Gerrits: 'Daar ligt een uitdaging voor ons om de informatie voldoende compleet en goed scherp te krijgen.' Een ander vraagstuk is de regelgeving die de komende jaren mogelijk verandert. Gerrits: 'Wanneer kan iets wel of niet meegerekend worden binnen de CO₂-emissiehandel, of hoe pakt een nieuwe *Energy Tax Directive* uit, voor biobased? Wij gaan bij de randvoorwaarden in ieder geval aangeven waar we teniglijke belemmeringen zien bij het hen uitvoer brengen van de ambities.' Verder komt men projecten tegen waarvan men uit andere gesprekken weet dat een ander bedrijf er ook mee bezig is. Gerrits: 'Je kunt dan problemen en oplossingen mooi bij elkaar brengen, behalve natuurlijk als het om vertrouwelijke informatie

gaat.' Dat is een ander vraagstuk waar men tegenaan loopt: sommige projecten zijn geheim. 'Er bestaat een kans dat zij hun kroonjuwelen niet prijsgeven,' zegt Krebbekx. 'Daarvoor hebben ze dan ook een non-disclosure agreement met de VNCI getekend. 'Het kan natuurlijk ook zijn dat binnen organisaties sommige projecten maar bij een beperkt aantal mensen bekend zijn.'

Onzeker

Desondanks alles is Krebbekx positief. 'Elke keer als we bij een bedrijf komen, treffen we veel meer projecten aan dan in eerste instantie geopenperd werden. We komen om over twee projecten te praten, maar als we weggaan, hebben we er zeven op de lijst staan. De reden is dat bedrijven pas bij een bepaalde zekerheid bereid zijn projecten in hun *Energie Efficiency Plan* (EEP) te vermelden. Ze willen niet afgerekend worden op zaken die in hun ogen nog onzeker zijn.' Die onzekerheid heeft vaak te maken met de randvoorwaarden, die deze projecten tegenhouden, zegt Gerrits. 'De VNCI brengt daarom momenteel in kaart welke randvoorwaarden voor bedrijven belangrijk zijn om de hoge ambities waar te kunnen maken, zowel voor de projecten op de langere termijn als de projecten die de komende jaren worden opgepakt.' Als concreet voorbeeld noemt hij warmtekrachtkoppeling (WKK). 'We gaan ervan uit dat we onze ambitie voor CO₂-reductie voor een belangrijk deel met WKK kunnen realiseren. Maar onder de huidige marktcondities wordt warmtekracht op vervangingsmomenten juist verdrongen door gewone ketels. Onze leden staan volledig achter de ambities, maar ze zeggen ook: houd de randvoorwaarden voor WKK in de gaten, anders kunnen we nooit tot die vijftig procent reductie komen.'

Volledigheid

Voor een zo compleet mogelijk beeld bekijkt Agentschap NL ook de Energie Efficiency Plannen. Gerrits: 'Dat is vertrouwelijke informatie, waar wij niet in mogen kijken. Maar Agentschap NL kan wel aangeven of daar interessante projecten bij zitten.' Het projectteam streeft naar zo volledig mogelijk, maar niet naar volledigheid, zegt Krebbekx. 'Dat is onmogelijk. Maar we denken uiteindelijk wel uit te komen op tussen de 200 en de 250 belangrijke projecten die een bijdrage

gaan leveren aan de ambities.' Vervolgens wordt rond de kerst bekeken of de lopende en geplande projecten voldoende zijn om de ambities te halen 'of dat er op bepaalde punten nog meer ideevorming nodig is en of er nog meer projecten aangejaagd moeten worden,' aldus Gerrits. 'De werkgroep Berekeningen en Monitoring zal inzichtelijk maken hoeveel we van welke projecten verwachten en wanneer, om te bepalen waar de chemische industrie met de energiebesparing en CO₂-emissiereductie staat.' Krebbekx is positief gestemd. 'Het is lastig om ver vooruit te kijken, maar mede gezien het feit dat we zoveel meer ideeën en plannen tegenkomen dan men aan de buitenwereld toevertrouwt, denk ik dat we een heel eind gaan komen.'

Kapstok

Ondertussen ziet Gerrits de routekaart steeds meer als een logische kapstok voor alle zaken die de chemische industrie op het gebied van energie en klimaat oppakt: PI, WKK, LCA. 'Het is een concrete uitwerking van de zes oplossingsrichtingen en geeft aan wat er in de komende jaren moet gebeuren. Dit zie je straks terug in nieuwe overkoepelende projecten en in de energie-efficiencyplannen van de bedrijven.' Krebbekx geeft tot slot aan dat de ambities, zoals ook beschreven in de topsector Chemie, soms nogal abstract worden gevonden. 'Iedereen staat er absoluut achter, maar van abstract naar concrete projecten is nog een hele stap. De uitdaging van de routekaart is ook om die verbinding te leggen.' ■

WAT HEEFT EEN (CHEMIE)-BEDRIJF AAN DE ROUTEKAART?

Voordelen van het betrokken bij de routekaart zijn collectief kunnen werken aan inhoudelijke projecten en aan het slechten van bepaalde randvoorwaarden, zoals wet- en regelgeving, technologie en markt-risico's, zo geven bedrijven zelf aan. Ze kunnen aangeven wat er nodig is om de ambities te halen, en invloed uitoefenen op de randvoorwaarden. 'Daarnaast kunnen ze het naar buiten toe positioneren als ze bijvoorbeeld partners zoeken,' aldus Gerrits. Krebbekx: 'Bedrijven zien synergie bij projecten waar ze niet alleen in kunnen of willen investeren en waar men de toon kan zetten, zodat men op anderen voorloopt. Zowel binnen de Europese context als in concurrentie met andere plants binnen internationale firma's.'